

فلسفه تربیت:

مفاهیم، موضوعات اساسی، مکاتب فلسفی و روش های
پژوهش

www.ketab.ir

مؤلف:

دکتر یحیی کاظمی

دانشیار گروه آموزش و پرورش دانشگاه سیستان و بلوچستان

۱۴۰۰

سرشناسه: کاظمی، یحیی - ۱۳۴۴

عنوان و نام پدیدآور: فلسفه تربیت: مفاهیم، موضوعات اساسی، مکاتب فلسفی و روش های

پژوهش / مؤلف: یحیی کاظمی

مشخصات نشر: زاهدان، دانشگاه سیستان و بلوچستان، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۲۷۵ص، مصور (رنگی) ۲۱۴.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۵۸-۰۶-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: آموزش و پرورش - فلسفه-تحقیق - روش شناسی

شناسه افزوده: دانشگاه سیستان و بلوچستان

شناسه افزوده: University of Sistan and Baluchestan

رده بندی کنگره: LB ۱۴/۷

رده بندی دیویی: ۳۷۰/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۳۸۱۶۱

www.Retab.ir

ناشر: انتشارات دانشگاه سیستان و بلوچستان

فلسفه تربیت: مفاهیم، موضوعات اساسی، مکاتب فلسفی و روش های پژوهش

مؤلف: دکتر یحیی کاظمی

چاپ: چاپخانه المهدی دانشگاه سیستان و بلوچستان

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰، قیمت: ۷۴۰۰۰ تومان، شمارگان: ۲۰۰

شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۵۸-۰۶-۹

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

تمام حقوق چاپ و نشر این اثر طبق قرارداد محفوظ است، هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ممنوع است، متخلفان به موجب قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

فهرست مطالب

۱	پیش گفتار
۳	اهمیت فلسفه در آموزش و پرورش
۵	فصل اول - مفاهیم فلسفی
۶	۱- مفهوم علم
۸	۲- مفهوم فلسفه
۸	معنی لنوی فلسفه
۱۰	استنباط تربیتی
۱۱	تفاوت فلسفه و علم تجربی
۱۳	استنباط تربیتی
۱۴	تعریف فلسفه از نظر موضوع و روش
۱۴	تعریف فلسفه از دیدگاه های دیگر
۱۵	رشته های فلسفه
۱۶	۳- روش علمی
۱۹	۴- مفهوم آموزش و پرورش
۱۹	مفهوم تربیت؛ تجربه
۲۰	استنباط تربیتی
۲۲	مفهوم تربیت؛ رشد قضاوت صحیح
۲۲	تفاوت آموزش و پرورش
۲۴	۵- فلسفه در آموزش و پرورش
۲۵	خدمات متقابل نظریه و عمل
۲۶	انتظار از خواننده
۲۷	فصل دوم - جهان شناسی
۲۸	۱- اساس جهان
۲۹	الف - جهان شناسی ماده گرایانه
۳۰	استنباط تربیتی
۳۰	ب - جهان شناسی وحدت گرایانه
۳۷	استنباط تربیتی

- ۳۹- سطوح جهان: دیدگاه عرفا و علوم ۳۹
- ۴۵- استنباط تربیتی ۴۵
- ۴۷- ۳- تغییر در جهان ۴۷
- ۴۸- تغییر چگونه به وجود می‌آید؟ ۴۸
- ۴۹- دیدگاه‌های مربوط به تغییر ۴۹
- ۵۱- تغییر جوهری ملاصدرا ۵۱
- ۵۲- استنباط تربیتی ۵۲
- ۵۴- ۴- جهان‌های موازی ۵۴
- ۵۷- استنباط تربیتی ۵۷
- ۵۸- ۵- در جهان، چه نیست؟ ۵۸
- ۶۰- استنباط تربیتی ۶۰
- ۶۱- فصل سوم - شناخت‌شناسی ۶۱
- ۶۲- ۱- تحلیل مفاهیم ۶۲
- ۶۲- واقعیت ۶۲
- ۶۳- حقیقت ۶۳
- ۶۵- شناخت ۶۵
- ۶۶- منابع شناخت ۶۶
- ۶۷- معیارهای حقیقت ۶۷
- ۶۷- ۲- آیا می‌توان شناخت؟ ۶۷
- ۶۹- نقد شناخت عقلی؛ کانت ۶۹
- ۷۲- حمایت علوم از دیدگاه کانت ۷۲
- ۷۳- روان یا عقل منفعل؛ سازنده جهان مادی ۷۳
- ۷۴- استنباط تربیتی ۷۴
- ۷۵- ۳- منابع شناخت ۷۵
- ۸۲- استنباط تربیتی ۸۲
- ۸۷- ۴- عشق و شناخت ۸۷
- ۸۸- استنباط تربیتی ۸۸
- ۸۸- ۵- معیارهای صحیح بودن شناخت ۸۸
- ۹۴- معیارهای جایگزین ۹۴
- ۹۷- استنباط تربیتی ۹۷

۹۹	فصل چهارم - ارزش‌شناسی
۱۰۰	۱- مفهوم‌های ارزشی
۱۰۱	دسته‌بندی ارزش‌ها
۱۰۴	۲- ماهیت ارزش‌ها
۱۰۴	منبع ارزش‌ها
۱۰۷	نظریه اخلاقی کانت
۱۰۸	اثبات ارزش‌ها
۱۰۹	استنباط تربیتی
۱۱۱	ارزش‌های مطلق و نسبی
۱۱۳	تحلیل چند ارزش اخلاقی
۱۱۵	استنباط تربیتی
۱۱۸	۳- اخلاق اجتماعی
۱۱۹	الف- اخلاق سیاسی
۱۲۶	استنباط تربیتی
۱۲۷	ب- اخلاق قومی
۱۲۹	استنباط تربیتی
۱۳۰	ج- اخلاق رسانه‌ای
۱۳۱	استنباط تربیتی
۱۳۲	اخلاق جهانی
۱۳۳	استنباط تربیتی
۱۳۳	۴- زیبایی‌شناسی
۱۳۳	مفهوم زیبایی
۱۳۴	منبع زیبایی
۱۳۶	استنباط تربیتی
۱۳۹	فصل پنجم - انسان‌شناسی
۱۴۰	۱- تعریف انسان
۱۴۰	حیوان سخنگو
۱۴۳	استنباط تربیتی
۱۴۴	موجودی آزاد
۱۴۵	استنباط تربیتی
۱۴۶	حیوان تکامل یافته

۱۴۶		موجودی فراموش کرده
۱۴۷		محدودیت تعریف انسان
۱۴۸		استنباط تربیتی
۱۴۸		۲- توصیف انسان
۱۴۸		روح و جسم
۱۴۹		استنباط تربیتی
۱۵۰		غربت انسان
۱۵۱		استنباط تربیتی
۱۵۲		از خود بیگانگی انسان
۱۵۵		خود آگاهی
۱۵۵		استنباط تربیتی
۱۵۶		۳- هدف انسان
۱۵۶		هدف خلقت
۱۵۹		استنباط تربیتی
۱۵۹		انسان کامل؛ هدف تربیت
۱۶۱		۴- حدود مسئولیت انسان
۱۶۲		زندگی اخلاقی و خردمندانه
۱۶۲		استنباط تربیتی
۱۶۳		رمز و انسان
۱۶۴		استنباط تربیتی
۱۶۵		۵- داستان انسان
۱۶۸		استنباط تربیتی
۱۶۹		فصل ششم - مکاتب فلسفی
۱۷۳		۱- ایده آلیسم
۱۷۴		افلاطون
۱۷۶		هگل
۱۸۳		ایده آلیسم و تربیت
۱۸۶		۲- رئالیسم
۱۹۵		رئالیسم و تربیت
۱۹۷		۳- پرگماتیسم

۲۰۳	پرگماتیسم و تربیت
۲۰۳	ژان ژاک رسو
۲۰۶	۴- اگزیستانسیالیزم
۲۰۹	اگزیستانسیالیزم و تربیت
۲۱۱	۵- لیبرالیسم
۲۱۴	لیبرالیسم و تربیت
۲۱۶	۶- پسامدرنیسم
۲۱۸	پسامدرنیسم و تربیت
۲۲۱	فصل هفتم - روش های پژوهش در فلسفه
۲۲۲	۱- پژوهش تحلیلی-استدلالی
۲۲۳	مراحل مشترک تحقیقات
۲۲۷	ابزار وزن دهی به دلایل
۲۲۹	ابزار تکرار استدلال
۲۳۲	نمونه گزارش تحقیق تحلیلی
۲۴۱	۲- روش های دیگر تأیید فرضیه های فلسفی
۲۴۱	روش تحلیل
۲۴۳	روش انتقادی
۲۴۴	روش دیالکتیک
۲۴۶	روش دکارتی
۲۴۷	روش هرمنوتیک
۲۴۹	پدیدارشناسی
۲۵۰	روش بازی های زبانی
۲۵۱	روش تبارشناسی
۲۵۲	روش فرض مجازی
۲۵۵	فهرست منابع

پیش گفتار

فلسفه، مبنای علوم است. به گفته جورج نلر، فلسفه قبل و بعد از علم تجربی قرار دارد. اینکه کدام علم و کدام روش تحقیق، معتبر است؛ یا چه استنباطی از ترکیب دستاوردهای علمی می‌توان داشت؛ بر اساس یک دیدگاه فلسفی انجام می‌گیرد. در زمینه چگونگی جهان پیرامون، هدف زندگی و ارزش‌های اساسی انسان، فلسفه نظر می‌دهد و به زندگی انسان‌ها معنای متفاوتی می‌بخشد.

کاربرد فلسفه در عمل، بخشی از اهداف مطالعه فلسفه است. رفتار بر اساس خردورزی و مبنای نظری، مطلوب هر انسانی است که کاربرد فلسفه در حوزه تربیت، نمودی از آن است. مبنای نظری و فلسفی دادن به فعالیت‌های تربیتی، نقش مهمی در ارتقای تربیت دارد.

بخش‌های مهمی از تربیت، به فلسفه وابسته هستند که ممکن است به صورت عمیق یا به شکلی سطحی توسط تربیت‌دانان مختلف، در نظر گرفته شوند. بسیاری از این موضوعات بسیار مهم و تعیین‌کننده هستند. مثلاً هدف تربیت، یکی از قلمروهای اصلی فلسفه است که اگر با سطحی‌نگری، خطایی در آن اتفاق افتاده باشد، تمام بخش‌های دیگر تربیت را نیز دچار مشکل و انحراف می‌کند.

در این کتاب سعی شده است، به موضوعات مهم فلسفه و کاربرد آن در تربیت، پرداخته شود و علاوه بر استفاده از منابع موجود، دیدگاه مؤلف نیز در بسیاری از بخش‌های آن، ثبت شود. طبیعی است که نقد این دیدگاه‌ها توسط محققان و مؤلفان این حوزه، اتفاق خواهد افتاد. امید است، برای مؤلف این کتاب، این فرصت مجدداً فراهم شود که با توجه به آن نقدها، بازنگری یا پاسخگویی لازم در این موضوعات را داشته باشد.

به مدرسین محترم پیشنهاد می‌شود که مفاهیم فصل اول کتاب را به سرعت در طول یک یا دو جلسه به اتمام برسانند تا دانشجویان قبل از کاهش انگیزه، وارد موضوعات زنده فلسفی شوند و با درگیر شدن با موضوعات اصلی فلسفه، علاقه آن‌ها به فلسفه افزایش یابد.

از اینکه فرصت تدوین دیدگاه‌های خود را پیدا کردم، خداوند را شکرگزارم. از تمام افرادی که در انجام این کار کمک کرده‌اند، خصوصاً از مسئولین دانشگاه سیستان و بلوچستان که در تدوین کتاب، تسهیلات خوبی تدارک دیده‌اند، سپاسگزارم.

یحیی کاظمی؛ اردیبهشت ۱۴۰۰